

судебного розбирательства, на основани чого определено соотношенне механизма его реализации в указанных стадиях уголовного производства.

Ключевые слова: начало непосредственности, показания, вещественные доказательства, документы, досудебное расследование, судебное разбирательство.

Summary

Dekhtyar O.H. The principle of immediacy research of evidence, objects and documents and the correlation of mechanism of its implementation during pre-trial investigation and trial. – Article.

Features of principle of immediacy research of evidence, objects and documents during the pre-trial investigation and trial investigated, on the basis of which the correlation of the mechanism of its realization in this stages of criminal proceeding determined.

Keywords: principle of immediacy, evidence, objects, documents, pre-trial investigation, trial.

УДК 343.1

С.О. Ковальчук

кандидат юридичних наук, доцент
заступник декана Івано-
Франківського факультету
Національного університету
«Одеська юридична академія»,

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ (ДЕРЖАВНИХ СЕКРЕТІВ) У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ, РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ТА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ: ПОРІВНЯЛЬНО- ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Із метою забезпечення охорони державної таємниці (за законодавством Республіки Білорусь – державних секретів) чинне законодавство України, Російської Федерації та Республіки Білорусь

закріплює комплекс заходів, спрямованих на запобігання розголошенню секретної інформації та втраті її матеріальних носіїв. У загальному вигляді вони закріплені Законом України «Про державну таємницю» від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ [1], Законом Російської Федерації «Про державну таємницю» від 21.07.1993 р. № 5485-1 [2] і Законом Республіки Білорусь «Про державні секрети» від 19.07.2010 р. № 170-3 [3] та підлягають поширенню на всі сфери суспільного життя.

У галузевому законодавстві комплекс заходів, спрямованих на забезпечення охорони державної таємниці (державних секретів), конкретизується залежно від змісту правовідносин, притаманних конкретній галузі права. Зокрема, згідно з п. 9 ч. 1 ст. 162 КПК України, до охоронюваної законом таємниці, яка міститься в речах і документах, належить державна таємниця [4]. Виходячи зі змісту ч. 5 ст. 49, ч. 3 ст. 183, ч. 2 ст. 217, ч. 2 ст. 241 та ч. 24 ст. 328 КПК Російської Федерації та ч. 2 ст. 23, ч. 3 ст. 198 і ч. 3 ст. 287 КПК Республіки Білорусь, одним з видів таємниць, які підлягають охороні під час здійснення кримінального судочинства, визнається державна таємниця (державні секрети) [5; 6]. Подальшу конкретизацію комплекс заходів, спрямованих на забезпечення охорони державної таємниці (державних секретів) у сфері кримінального судочинства, знаходить у главі 40 КПК України та окремих нормах КПК Російської Федерації і КПК Республіки Білорусь, положення яких закріплюють особливості досудового розслідування (за КПК Російської Федерації та КПК Республіки Білорусь – попереднього розслідування) і судового розгляду в кримінальному провадженні (за КПК Російської Федерації та КПК Республіки Білорусь – кримінальній справі), яке містить відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети).

Дослідженню особливостей кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю, у юридичній літературі присвячена недостатня увага. Зокрема, окремі проблемні питання досудового розслідування та судового розгляду у такій категорії кримінальних проваджень досліджували Д.О. Алексеева-Процюк, Д.В. Куценко, В.В. Навроцька, О.А. Парфило, Д.В. Пінчук, М.А. Погорецький та інші вчені, переважна більшість праць яких опубліковані до прийняття нового КПК України. Викладене зумовлює

необхідність постановки в якості мети цієї статті дослідження заходів забезпечення охорони державної таємниці під час кримінального провадження з урахуванням положень нового КПК України та досвіду окремих зарубіжних країн (зокрема, Російської Федерації та Республіки Білорусь) у його правовому регулюванні.

Ч. 1 ст. 517 нового КПК України передбачає, що досудове розслідування та судове провадження у кримінальному провадженні, яке містить відомості, які становлять державну таємницю, проводяться з дотриманням вимог режиму секретності [4]. Режим секретності – це встановлений згідно з вимогами Закону України «Про державну таємницю» та інших прийнятих відповідно до нього нормативно-правових актів єдиний порядок забезпечення охорони державної таємниці (ст. 1 вказаного Закону) [1]. КПК Російської Федерації та Закон Російської Федерації «Про державну таємницю», як і КПК Республіки Білорусь і Закон Республіки Білорусь «Про державні секрети», не містять поняття «режим секретності». Водночас, системний аналіз норм ч. 5 ст. 49, ч. 3 ст. 183, ч. 2 ст. 217, ч. 2 ст. 241 і ч. 24 ст. 328 КПК Російської Федерації та ч. 2 ст. 23, п. 14 ч. 5 ст. 34, ч. 5 ст. 35, ч. ч. 5 і 6 ст. 38, ч. 1-1 ст. 48, ч. 1-1 ст. 57, ч. 1-1 ст. 59, ч. 2-1 ст. 61, ч. 2 ст. 62, ч. 3 ст. 63, ч. 3 ст. 198, ч. 1 ст. 210, ч. 1-1 ст. 256, ч. 2 ст. 257, ч. 1-1 ст. 267, ст. 270 і ч. 3 ст. 287 КПК Республіки Білорусь дозволяє стверджувати про закріплення єдиного порядку забезпечення охорони державної таємниці (державних секретів) у кримінальному судочинстві.

Дотримання режиму секретності у ході досудового (попереднього) розслідування та судового розгляду кримінального провадження (кримінальної справи), яке містить відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети), передбачає неухильне виконання особами, які здійснюють кримінальне провадження, та учасниками кримінального судочинства вимог кримінального процесуального закону, закону в сфері охорони державної таємниці (державних секретів) та інших нормативно-правових актів у цій сфері. Зокрема, режим секретності передбачає єдиний порядок досудового (попереднього) розслідування та судового розгляду кримінального провадження (кримінальної справи), яке містить

відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети), зокрема допуску до участі в ньому учасників кримінального судочинства, складання процесуальних рішень і зберігання матеріальних носіїв секретної інформації.

Із метою забезпечення охорони державної таємниці (державних секретів) ч. ч. 3 і 4 ст. 517 КПК України, ст. 21 Закону Російської Федерації «Про державну таємницю» та ч. 1-1 ст. 48, ч. 1-1 ст. 57, ч. 1-1 ст. 59, ч. 2-1 ст. 61, ч. 2-1 ст. 62 і ч. 3-1 ст. 63 КПК Республіки Білорусь встановлюють єдиний порядок допуску осіб до участі у кримінальному провадженні (кримінальній справі), матеріали якого містять відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети). Відповідно до встановленого порядку, для участі в провадженні слідчих та інших процесуальних дій та ознайомлення з матеріалами кримінального провадження (кримінальної справи) учасники кримінального судочинства (за винятком підозрюваного та обвинуваченого, а за законодавством Російської Федерації, зокрема ч. 5 ст. 49 і ч. 24 ст. 328 КПК Російської Федерації та ст. 21.1 Закону Російської Федерації «Про державну таємницю» – також за винятком захисників-адвокатів і присяжних засідателів) повинні отримати допуск до державної таємниці (державних секретів) встановленої форми і доступ до конкретної таємної інформації та її матеріальних носіїв. Відмінність у правовому регулюванні допуску осіб до участі у кримінальному провадженні (кримінальній справі), матеріали якого містять відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети) за законодавством України, Російської Федерації та Республіки Білорусь полягає в тому, що ч. 1 ст. 34 Закону Республіки Білорусь «Про державні секрети» передбачає, що учасникам кримінального процесу, які не мають допуску до державних секретів, допуск до державних секретів надається на підставі рішень органів, які ведуть кримінальний процес [3]. Закон України «Про державну таємницю» і Закон Російської Федерації «Про державну таємницю» передбачають єдиний порядок надання громадянам допуску до державної таємниці, з якого норми КПК України і КПК Російської Федерації не закріплюють винятків для учасників кримінального судочинства.

Норми кримінального процесуального закону як України, так і

Російської Федерації та Республіки Білорусь встановлюють порядок ознайомлення учасників кримінального судочинства з матеріалами кримінального провадження (кримінальної справи), яке містить відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети). Так, ч. 5 ст. 517 КПК України передбачає правила ознайомлення учасників кримінального провадження з матеріалами кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю: 1) захиснику та законним представникам підозрюваного або обвинуваченого, потерпілому та його представникам, перекладачу, експерту, спеціалісту, секретарю судового засідання, судовому розпоряднику забороняється робити копії з матеріалів, що містять державну таємницю; 2) потерпілому та його представникам, перекладачу, експерту, спеціалісту, секретарю судового засідання, судовому розпоряднику забороняється робити виписки з матеріалів, що містять державну таємницю [4]. При цьому ч. 5 ст. 517 КПК України надає підозрюваному, обвинуваченому, його захиснику і законному представнику право робити виписки з матеріалів, що містять державну таємницю, і закріплює правила роботи з ними: 1) зроблені виписки опечатаються підозрюваним, обвинуваченим, його захисником чи законним представником, яким вони були зроблені, у вигляді, який виключає можливість ознайомлення з їх змістом; 2) такі виписки підлягають зберіганню з дотриманням вимог режиму секретності в органі досудового розслідування або суді; 3) зроблені виписки надаються підозрюваному, обвинуваченому, його захиснику чи законному представнику, яким вони були зроблені, на його вимогу: під час досудового розслідування – у приміщенні органу досудового розслідування, а під час судового провадження – у приміщенні суду; 4) ознайомлення зі змістом виписок будь-кого, крім особи, яка їх зробила, не допускається [4].

Ч. 2 ст. 217 КПК Російської Федерації передбачає, що зроблені обвинуваченим та його захисником копії документів і виписки з кримінальної справи, в якій містяться відомості, що становлять державну або іншу охоронювану федеральним законом таємницю, зберігаються при кримінальній справі і надаються обвинуваченому та його захиснику під

час судового розгляду [5]. При цьому в п. 1 резолютивної частини Ухвали Конституційного Суду Російської Федерації від 07.11.2008 р. № 1029-О-П за скаргою громадянина Аніброєва Дениса Семеновича на порушення його конституційних прав положеннями частини другої статті 217 і глави 42 Кримінально-процесуального кодексу Російської Федерації вказується, що положення ч. 2 ст. 217 КПК Російської Федерації у системі чинного правового регулювання не передбачає, що слідчий має право вилучити в обвинуваченого, у тому числі для зберігання до суду при кримінальній справі, зроблені у процесі ознайомлення з матеріалами кримінальної справи виписки і копії документів, які не стосуються наявних у справі відомостей, що становлять державну або іншу охоронювану федеральним законом таємницю [7]. Таким чином, законодавство Російської Федерації, як і законодавство України, надає обвинуваченому та його захиснику право робити виписки з кримінальної справи, матеріали якої містять відомості, що становлять державну таємницю. Водночас, на відміну від КПК України, КПК Російської Федерації передбачає зберігання таких виписок при кримінальній справі та обмежує можливість роботи з ними обвинуваченого та його захисника до початку судового розгляду.

Ч. 1-1 ст. 48, ч. 1-1 ст. 57, ч. 1-1 ст. 59, ч. 2-1 ст. 61, ч. 2-1 ст. 62 і ч. 3-1 ст. 63 КПК Республіки Білорусь надають захиснику, законному представнику підозрюваного, обвинуваченого, особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, потерпілому, цивільному позивачу, цивільному відповідачу, представнику потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, експерту, спеціалісту, перекладачу право знайомитися з матеріалами кримінальної справи, що містять відомості, які становлять державні секрети, після отримання допуску в порядку, встановленому законодавчими актами [6]. Норми кримінального процесуального закону Республіки Білорусь, надаючи учасникам кримінального судочинства право з моменту отримання повідомлення про закінчення попереднього розслідування знайомитися з кримінальною справою і виписувати з неї відомості в будь-якому обсязі, а також з дозволу слідчого копіювати потрібні їм матеріали кримінальної справи (п. 16 ч. 2 ст. 43, п. 11 ч. 1 ст. 48, п. 9 ч. 1 ст. 50, п. 8 ч. 1 ст. 53, п. 9 ч. 1 ст. 55, п. 12 ч. 1 ст. 57 і п. 10 ч. 1 ст. 59 КПК Республіки Білорусь), закріплюють

виняток лише для відомостей про особу потерпілого, його представника, свідка, членів сімей, близьких родичів та інших осіб, яких вони обґрунтовано вважають близькими, щодо яких забезпечується безпека (ч. 8 ст. 193 КПК Республіки Білорусь) [6]. Ще один виняток із загального правила встановлюється нормами кримінального процесуального закону Республіки Білорусь, які передбачають порядок ознайомлення обвинуваченого, його законного представника і захисника з кримінальною справою. Так, ч. 2 ст. 257 КПК Республіки Білорусь закріплює їх право виписувати зі справи відомості в будь-якому обсязі, а також з дозволу слідчого копіювати матеріали кримінальної справи, які їх цікавлять, а за наявності у кримінальній справі відомостей, що містять державні секрети або іншу охоронювану законом таємницю, в обвинуваченого, його законного представника і захисника береться підписка з попередженням про кримінальну відповідальність за їх розголошення [6]. Таким чином, норми кримінального процесуального закону Республіки Білорусь не містять прямої заборони щодо виписування з кримінальної справи відомостей, що становлять державні секрети, і копіювання матеріалів, в яких вони містяться, проте необхідність забезпечення охорони державних секретів вимагає нормативного закріплення відповідних положень.

На відміну від КПК Російської Федерації та КПК Республіки Білорусь, норми КПК України закріплюють особливі вимоги щодо змісту процесуальних рішень і порядку ознайомлення з ними учасників кримінального судочинства. Процесуальні рішення, які складаються слідчим, прокурором, слідчим суддею, судом у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю, повинні відповідати загальним вимогам щодо їх форми і змісту, встановленим нормами кримінального процесуального закону. У той самий час, із урахуванням ч. 2 ст. 517 КПК України, процесуальні рішення не повинні містити відомостей, які становлять державну таємницю [4].

Із метою забезпечення охорони державної таємниці кримінальним процесуальним законодавством встановлюються додаткові вимоги щодо

ознайомлення учасників кримінального провадження з окремими процесуальними рішеннями і надання їм копій останніх. Так, відповідно до ч. 7 ст. 27 КПК України, якщо судовий розгляд відбувався у закритому судовому засіданні, судові рішення проголошується публічно з пропуском інформації, для дослідження якої проводилося закрите судове засідання та яка на момент проголошення судового рішення підлягає подальшому захисту від розголошення [4]. Аналогічні за змістом положення закріплені й у КПК Російської Федерації та КПК Республіки Білорусь. Так, ч. 7 ст. 241 КПК Російської Федерації передбачає, що у випадку розгляду кримінальної справи у закритому судовому засіданні на підставі ухвали або постанови суду можуть проголошуватися тільки вступна та резолютивна частини вироку [5]. Ч. 8 ст. 287 КПК Республіки Білорусь закріплює, що у разі розгляду кримінальної справи у закритому судовому засіданні може оголошуватися лише резолютивна частина вироку, ухвали (постанови) [6].

Дотримання режиму секретності у кримінальному провадженні (кримінальній справі), яке містить відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети), зумовлює виконання особами, які здійснюють провадження, вимог щодо зберігання та запобігання втраті матеріальних носіїв секретної інформації (за КПК Російської Федерації – носіїв відомостей, що становлять державну таємницю, а за КПК Республіки Білорусь – носіїв державних секретів). Так, документи, які містять відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети), підлягають залученню до матеріалів кримінального провадження (кримінальної справи). У разі, якщо матеріальні носії секретної інформації (державних секретів) не долучені до матеріалів досудового розслідування, вони підлягають передачі в установленому законом порядку на зберігання у режимно-секретний підрозділ органу досудового розслідування. Наприклад, в органах Служби безпеки України такими підрозділами є режимно-секретні відділи, в яких неприєднані до матеріалів кримінального провадження матеріальні носії секретної інформації зберігаються до моменту передачі кримінального провадження до суду. Одночасно з передачею матеріалів кримінального провадження до суду такі носії секретної інформації підлягають передачі

на зберігання в режимно-секретний підрозділ суду, якому підсудне кримінальне провадження за правилами територіальної підсудності, встановленої ст. 32 КПК України.

Відповідно до ч. 7 ст. 517 КПК України, здійснення кримінального провадження, яке містить державну таємницю, не є підставою для обмеження прав його учасників, крім випадків, передбачених законом та обумовлених необхідністю забезпечення охорони державної таємниці [4]. Коло обмежень прав учасників кримінального провадження встановлюється нормами КПК України і Закону України «Про державну таємницю». Зокрема, ст. 29 Закону України «Про державну таємницю» встановлює загальні обмеження прав особи, якій було надано допуск і доступ до державної таємниці та яка реально було ознайомлена з нею: 1) обмеження у праві виїзду на постійне місце проживання в іноземну державу до розсекречування відповідної інформації, але не більше п'яти років з часу припинення діяльності, пов'язаної з державною таємницею (за винятком виїзду особи у держави, з якими Україна має міжнародні договори, що передбачають такий виїзд і згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України); 2) обмеження свободи інформаційної діяльності, які випливають із Закону України «Про державну таємницю» (зокрема, ст. 31 Закону встановлює обмеження на оприлюднення секретної інформації у пресі та інших засобах масової інформації та переміщення матеріалів, які її містять, через державний кордон) [1]. Тимчасові обмеження прав посадової особи або громадянина, які допущені або раніше допускалися до державної таємниці містяться й у ст. 24 Закону Російської Федерації «Про державну таємницю», яка передбачає, що обмеження можуть стосуватися: права виїзду за кордон на строк, обумовлений при оформленні допуску громадянина до державної таємниці; права на поширення відомостей, що становлять державну таємницю; права на недоторканність приватного життя при проведенні перевірочних заходів у період оформлення допуску до державної таємниці [2]. Ч. 2 ст. 41 Закону Республіки Білорусь «Про державні секрети» передбачає, що громадяни, обізнані про державну таємницю, можуть бути тимчасово обмежені в праві на виїзд з Республіки Білорусь

відповідно до законодавчих актів Республіки Білорусь [3].

Норми кримінального процесуального законодавства встановлюють спеціальні обмеження прав учасників кримінального судочинства, які зумовлені їх участю у кримінальному провадженні (кримінальній справі), матеріали якого містять відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети). Проведений вище аналіз норм КПК України, КПК Російської Федерації та КПК Республіки Білорусь дозволяє до числа таких обмежень віднести: 1) надання доступу до матеріалів, які містять відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети), учасникам кримінального судочинства, виходячи з обставин, встановлених під час кримінального провадження; 2) заборона кримінальним процесуальним законодавством України і Республіки Білорусь на виготовлення учасниками кримінального судочинства копій з матеріалів, що містять державну таємницю (державні секрети); 3) обмеження права учасників кримінального судочинства щодо виготовлення та зберігання виписок із матеріалів, що містять державну таємницю (державні секрети), та ознайомлення з їх змістом; 4) обмеження права учасників кримінального судочинства на інформування про обставини кримінального провадження (кримінальної справи) у зв'язку із незазначенням відомостей, що становлять державну таємницю (державні секрети), у процесуальних рішеннях і проголошеннях судового рішення з пропуском інформації, для дослідження якої проводилося закрите судове засідання і яка на момент його проголошення підлягає подальшому захисту від розголошення.

У кримінальному провадженні (кримінальній справі), яке містить відомості, що становлять державну таємницю (державні секрети), можуть встановлюватися й інші обмеження прав учасників кримінального судочинства, зумовлені необхідністю забезпечення охорони державної таємниці (державних секретів). Водночас, як вказується у п. 6 мотивувальної частини Постанови Конституційного Суду Російської Федерації від 27.03.1996 р. № 8-П у справі про перевірку конституційності статей 1 і 21 Закону Російської Федерації від 21.07.1993 р. «Про державну таємницю» у зв'язку зі скаргами громадян В.М. Гурджіянца, В.Н. Синцова, В.Н. Бугрова та А.К. Нікітіна, законодавець,

визначаючи засоби і способи захисту державної таємниці, повинен використовувати лише ті з них, які в конкретній правозастосовній ситуації виключають можливість неспіввимірного обмеження прав та свобод людини і громадянина. У межах кримінального судочинства такими засобами можуть, зокрема, виступати проведення закритого судового засідання, попередження учасників процесу про нерозголошення державної таємниці, що стала їм відомою у зв'язку з провадженням у кримінальній справі, та притягнення цих осіб до кримінальної відповідальності у разі її розголошення. Законодавець вправі встановлювати й інші способи захисту державної таємниці у кримінальному судочинстві, які, однак, повинні носити кримінально-процесуальний характер і бути співвимірними як зі значимістю охоронюваної таємниці, так і з правовим статусом відповідних учасників кримінального процесу [8]. Такі обмеження підлягають встановленню виключно законом і повинні забезпечувати нерозголошення відомостей, що становлять державну таємницю (державні секрети). У той самий час, способи охорони державної таємниці (державних секретів), які встановлюються законом, повинні виключати можливість необґрунтованого обмеження прав учасників кримінального судочинства, наданих їм кримінальним процесуальним законодавством.

Підсумовуючи викладене, потрібно відзначити, що необхідність забезпечення охорони державної таємниці під час кримінального судочинства зумовила нормативне закріплення як у новому КПК України, так і в КПК Російської Федерації та КПК Республіки Білорусь комплексу заходів, спрямованих на запобігання розголошенню секретної інформації та втраті її матеріальних носіїв. Зокрема, до таких заходів належать: 1) забезпечення спеціального порядку допуску та доступу учасників кримінального судочинства до державної таємниці (державних секретів); 2) закріплення обов'язку осіб, які здійснюють кримінальне судочинство, роз'яснити учасникам кримінального судочинства їх обов'язки щодо збереження державної таємниці (державних секретів) і попередити їх про кримінальну відповідальність за розголошення відомостей, що становлять державну таємницю (державні секрети); 3) забезпечення дотримання

вимог таємного діловодства при складанні процесуальних рішень;
4) забезпечення дотримання вимог закону щодо збереження, передачі, транспортування та обліку матеріальних носіїв секретної інформації;
5) встановлення обмежень прав учасників кримінального судочинства, яке містить державну таємницю (державні секрети), у випадках, передбачених законом і зумовлених необхідністю забезпечення охорони державної таємниці (державних секретів).

У подальшому досліджувана у статті проблематика щодо забезпечення охорони державної таємниці під час кримінального провадження повинна знайти свій розвиток за такими напрямками: 1) визначення особливостей провадження слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю; 2) дослідження особливостей призначення та проведення експертизи щодо законності віднесення інформації у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку до державної таємниці, зміни ступеня секретності цієї інформації та її розсекречування.

Література

1. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.
2. О государственной тайне: Закон Российской Федерации от 21.07.1993 г. № 5485-1 (ред. от 08.11.2011 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=121414>.
3. О государственных секретах: Закон Республики Беларусь от 19.07.2010 г. № 170-3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=H11000170&p2={NRPA}>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>.
5. Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации от 18.12.2001 г. № 174-ФЗ (ред. от 11.02.2013 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=142051>.
6. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Беларусь от 16.07.1999 г. № 295-3 [Електронний ресурс]. – Режим доступа к документу: <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=hk9900295&p2={NRPA}>.

7. Определение Конституционного Суда Российской Федерации от 07.11.2008 г. № 1029-О-П по жалобе гражданина Аниброева Дениса Семеновича на нарушение его конституционных прав положениями части второй статьи 217 и главы 42 Уголовно-процессуального кодекса Российской Федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа к документу:

<http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=86117>.

8. Постановление Конституционного Суда Российской Федерации от 27.03.1996 г. № 8-П по делу о проверке конституционности статей 1 и 21 Закона Российской Федерации от 21.07.1993 г. «О государственной тайне» в связи с жалобами граждан В.М. Гурджиянца, В.Н. Синцова, В.Н. Бугрова и А.К. Никитина [Электронный ресурс]. – Режим доступа к документу:

<http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=9861;fld=134;dst=100032;rnd=0.48131494177505374>.

Анотація

Ковальчук С.О. Правове регулювання забезпечення охорони державної таємниці (державних секретів) у кримінальному судочинстві України, Російської Федерації та Республіки Білорусь: порівняльно-правовий аналіз. – Стаття.

У статті аналізується комплекс заходів, направлених на забезпечення охорони державної таємниці під час кримінального провадження за законодавством України, Російської Федерації та Республіки Білорусь. Визначаються вимоги режиму секретності, які підлягають дотриманню під час досудового розслідування та судового розгляду. Досліджується коло обмежень прав учасників кримінального судочинства, яке містить державну таємницю.

Ключові слова: кримінальне провадження, режим секретності, державна таємниця, допуск до державної таємниці, доступ до державної таємниці.

Аннотация

Ковальчук С.А. Правовое регулирование обеспечения охраны государственной тайны (государственных секретов) в уголовном судопроизводстве Украины, Российской Федерации и Республики Беларусь: сравнительно-правовой анализ. – Статья.

В статье анализируется комплекс мероприятий, направленных на обеспечение охраны государственной тайны в ходе уголовного производства по законодательству Украины, Российской Федерации и Республики Беларусь. Определяются требования режима секретности, подлежащие соблюдению в ходе досудебного расследования и судебного разбирательства. Исследуется круг ограниченный прав участников уголовного судопроизводства, которое содержит государственную тайну.

Ключевые слова: уголовное производство, режим секретности, государственная тайна, допуск к государственной тайне, доступ к государственной тайне.

Summary

Kovalchuk S.O. The legal regulation of protection of state secrets in criminal proceeding of Ukraine, Russian Federation and Republic Belarus: a comparative legal analysis. – Article.

The article is dedicated to analyzing the complex of measures, directed on providing of guarding of state secret during criminal realization by the laws of Ukraine, Russian Federation and Republic Belarus. The requirements of the mode of secrecy, which are subject an observance during pre-trial investigation and judicial trial in criminal realization, are determined. Circle of limitations of rights of the participants of criminal realization, which contains a state secret, is investigated.

Keywords: criminal realization, mode of secrecy, state secret, admitting to the state secret, access to the state secret.

УДК 343.131

В.В. Король

кандидат юридичних наук,
заступник декана Івано-
Франківського факультету
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доцент

Л.В. Мединська

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри трудового,
екологічного, земельного та
аграрного права Івано-
Франківського факультету
Національного університету
«Одеська юридична академія»